

VŠSE v Plzni – přání, které se splnilo

Cesta k vytoužené vysoké škole, která by západočeské metropoli nabízela především technické vzdělání, byla dlouhá. Než se první studenti sešli v posluchárně, urazili zastánci této myšlenky dlouhou cestu s překážkami v podobě hospodářské krize, války i nepřejícího režimu.

Bylo 17. října 1949, když se v Plzni začala psát historie vysokého technického školství. Studenti strojního a elektrotechnického oboru se to pondělí poprvé sešli v posluchárnách, učitelé se před ně poprvé postavili a poprvé jim přednášeli.

Přinejmenším jedna věc je spojovala – jejich nadšení. V Plzni byl po technickém vzdělání takový hlad, že se začalo vyučovat o rok dříve, než se původně plánovalo.

O vysoké škole v srdci západních Čech se dlouho jen snilo. Euforie po první světové válce sice přinesla první vážnější snahy, nicméně během budování samostatného státu, následné hospodářské krize, německé okupace a druhé světové války zůstali Plzeňané dál jen u přání. Tolik potřebný impuls přišel hned po druhé světové válce, kdy v říjnu 1945 v Plzni vznikla Lékařská fakulta – pobočka Univerzity Karlovy. Podařilo se to díky občanským iniciativám, které upozorňovaly na kritický nedostatek lékařů. Kromě samotných lékařů je podpořili i studenti z Plzně veřejnou červnovou manifestací.

Po lékařích učitelé

Se vznikem Lékařské fakulty se v Plzni otevřely dveře dalšímu vzdělávání. Pamětní spis o vybudování vysokých škol v Plzni, vypracovaný Poradním sborem pro zřízení

vysokých škol v Plzni v březnu 1947, předpokládá, že může vzniknout i celá univerzita. Hovoří se o fakultách práv i pedagogiky, o přírodovědě a filozofii. Technické fakulty – strojní a elektrotechnická – jsou podle Poradního sboru v průmyslově orientované Plzni a navíc v kraji s druhou nejrozvinutější průmyslovou sítí v zemi vyloženou nutností.

Plány na univerzitu, která by fakulty sdružovala, ovšem nalomila špatná hospodářská situace roku 1947 a zlomil únorový převrat v roce 1948. Nový režim nicméně zůstal dál nakloněn technickému vzdělávání a výchově takzvané socialistické inteligence. A tak když v roce 1948 vznikla v Plzni druhá pobočka Univerzity Karlovy, totiž Pedagogická fakulta, dostali místní další vzor, jak se k vytoužené technice dostat.

Pobočka ČVUT

Jednání, jež následovala, byla prý dlouhá a obtížná, nicméně dopadla dobře. Vysoká škola strojní a elektrotechnická (VŠSE) nejprve otevřela jako detašovaná fakulta pražského Českého vysokého učení technického (ČVUT) a akademický rok 1949/1950 zahájila zmíněného 17. října. V budově bývalé Živnostenské a obchodní komory (dnešní Fakulta právnická v sadech Pětatřicátníků) přitom škola sídlila teprve od 4. září a se startem výuky se počítalo až na příští rok. K urychlení

PLZEŇ A VYSOKÉ ŠKOLSTVÍ

příprav ale kromě entuziasmu všech zapojených lidí notně přispěla také štedrá hmotná, finanční i personální pomoc Škodových závodů. Odborníci ze Škodovky se s pražskými akademiky z ČVUT dělili i o přednášky.

Jen pro zajímavost – studenti strojaři byli v úplně prvním ročníku VŠSE v počtu 67 v jasné převaze. Kolegů elektrotechniků nastoupilo o čtyřicet méně.

Konečně samostatní

V červnu 1950 se z plzeňské VŠSE stala samostatná fakulta v čele s děkanem Františkem Polanským, který na ČVUT přednášel balistiku a do Plzně přesídlil, aby školu vedl do roku 1953. V listopadu 1953 vyšlo vládní nařízení, které VŠSE po čtyřech letech oddělilo od ČVUT a konečně z ní udělalo samostatnou vysokou školu. Jejím prvním rektorem se na tři roky stal Vojtěch Voleník. Tou dobou už ovšem VŠSE nesídlila v jediné budově, ale získala dvě další v dnešní Sedláčkově a Husově ulici.

Vysokou školu tvořily nejprve kabinety, až později to byly první katedry. V roce 1951 a 1952 vznikly katedry teoretických nauk, strojírenských nauk, elektrotechnických nauk, tělesné výchovy, vojenské přípravy a marxismu-leninismu. Od rok 1955 k nim přibýly další katedry – obráběcích či transportních strojů, stavby turbin a tepelné techniky, nauky o materiálu a mechanické technologie, mechaniky a pružnosti, všeobecné elektroniky a energeticky, elektrických strojů a zařízení, matematiky a fyziky a také katedra jazyků.

Studenti, prestiž a rozdělení

Spolu s počtem kateder rostl také počet studentů, a s ním samozřejmě i prestiž školy. Ve školním roce 1959/1960 studovalo na stále ještě pomyslnou novotou vonící škole strojní obor už 593 mladých lidí a 456 lidí obor elektrotechnický. Ne všichni studenti z Čech, Moravy a Slezska však museli na západ Čech dojíždět denně, neboť v padesátých letech škola otevřela večerní, postgraduální i dálkové studium.

Podoba studia se měnila během let. Například od akademického roku 1953/1954 bylo studium na VŠSE dlouhé devět semestrů, od následujícího roku už zabralo pět let, tedy deset semestrů, a později se studium prodloužilo na jedenáct semestrů. Pátek 26. listopadu 1954 je další důležitý den pro historii VŠSE v Plzni – tehdy se konalo první slavnostní vyřazení jejich absolventů.

Na takový rozvoj zareagovala VŠSE logicky – rozdělením velkého organizačního celku do dvou menších. O vzniku samostatných fakult strojní a elektrotechnické rozhodlo vládní nařízení z roku 1960. Fakulty sice nadále úzce spolupracovaly, ale každá už měla své vedení. ●

1945 vzniká Lékařská fakulta Univerzity Karlovy

1947 Pamětní spis o vybudování vysokých škol v Plzni

1948 vzniká Pedagogická fakulta Univerzity Karlovy

1949 17. 10. VŠSE v Plzni zahajuje výuku jako pobočka ČVUT v Praze

1950 z VŠSE se stává samostatná fakulta s vlastním vedením

1953 z VŠSE se stává samostatná vysoká škola

1954 první slavnostní vyřazení absolventů VŠSE v Plzni

1

1 Rektorský řetěz rektora VŠSE.

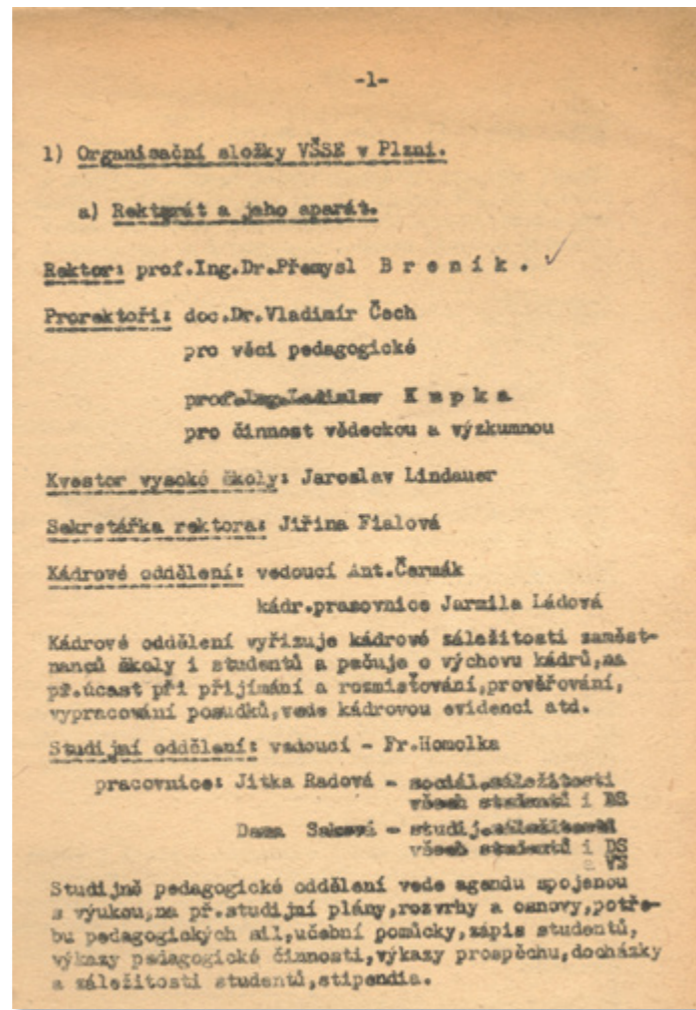

2

2 Je 1. září 1959, v Městanské besedě slavnostně začíná nový studijní rok VŠSE.

3 Program Vysoké školy strojí a elektrotechnické (VŠSE) v Plzni na „studijní rok 1957–58“ začínal představením těch nejdůležitějších – rektora, prorektorů, kvestora a kádrového a studijního oddělení.

4 VŠSE se usídlila v bývalé budově Obchodní a živnostenské komory – v dnešním sídle Fakulty právnické v sádkách Pětatřicátníků. Snímek je z roku 1920.

3

